

HARJU MAAKONNA MAAVARADE TEEMAPLANEERING

Eelnõu avaliku väljapaneku arutelud

Kostiveres 11.06.2025

Päevakord

- Planeeringu eesmärk
- Mõjude hindamine, sh KSH ja asjakohaste mõjude hindamine
- Kui palju on varustuskindluse tagamiseks materjali vaja?
- Avaliku väljapaneku käigus esitatud ettepanekud
- Küsimused ja avatud arutelu

Maakonnaplaneering

- Maakonnaplaneeringu eesmärk on maakonna, selle osa või muu regiooni ruumilise arengu põhimõtete ja suundumuste määratlemine.
- Maakonnaplaneering koostatakse eelkõige kohalike omavalitsuste üleste huvide väljendamiseks ning riiklike ja kohalike ruumilise arengu vajaduste ja huvide tasakaalustamiseks.
- **Maavarade teemaplaneering ei sea kinnisomandile kitsendusi ega anna maavara uurimiseks ega ka kaevandamiseks lube.** Kõik vajalikud täiendavad uuringud, täpsemad mõjude hindamised ja loa taotluse menetlused viiakse läbi järgmistes etappides.

Teemaplaneeringu eesmärk

- TP käsitleb ehitusmaavarasid: **lubjakivi, liiva** ja informatiivselt **kruusa**
- **Turvas** on planeeringust välja jäetud, kuna 2.07.2024 jõustunud keskkonnaministri määruse nr 87 muudatusega on turbaalade osas riigi huvi kujundatud vähemalt aastani 2030.
- Teemaplaneeringuga otsitakse kõrgemargilise lubjakivi ja liiva kaevandamiseks sobilikke alasid **varustuskindluse tagamiseks aastani 2050** ja võimalusel pikemalt.
- Määrata koostöös kohalike omavalitsuste ja kohalike kogukondadega:
 - **riigi huviga perspektiivsed kõrgemargilise lubjakivi** uuringualade ning kaevandamisalade paiknemise ning olemasolevate karjäärade laiendamise võimalused;
 - **perspektiivsed suuremad piirkonnad riigi huviga liiva** uurimiseks ja kaevandamiseks ning olemasolevate karjäärade laiendamiseks
 - seatakse tingimused ja suunised kaevandamisega seotud tegevuste negatiivsete mõjude leevendamiseks ja kaevandatud alade korrastamiseks.

Mõjude hindamine, sh KSH ja asjakohaste mõjude hindamine

- Mõjude hindamine koosneb keskkonnamõju strateegilisest hindamisest (KSH) ja asjakohaste mõjude hindamisest (AKM) (sotsiaalsed, majanduslikud ja kultuurilised mõjud)
- Mõjude hindamine toimus paralleelselt planeeringulahenduse koostamisega ja selle tulemusena on välja töötatud leevendusmeetmed;
- Näiteks koostati kaevandusalade puhvrite määramiseks andmeanalüüs kaevandusloa taotluste KMH-des toodud müra, õhusaaste ja maavõngete mõjualade kohta.
- AKM tegi ettepaneku riigi huviga aladele prioriteetide seadmiseks sotsiaalsete, majanduslike ja kultuuriliste mõjude vaates.

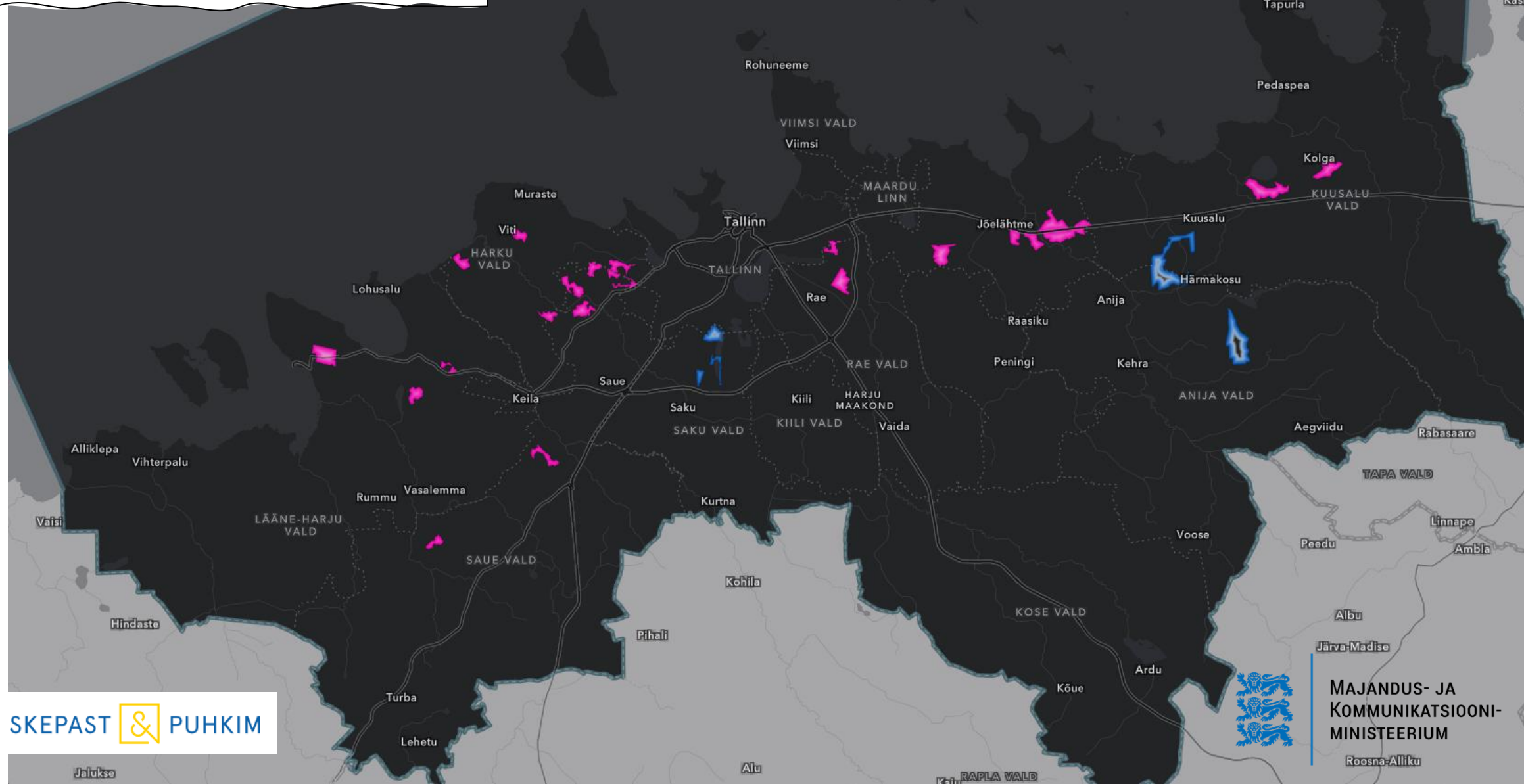
KSH peamised tulemused

- Mõjude hindamise aruanne koostati kategoriseerimise tulemusel selgunud roheliste ja kollaste alade kohta.
- Natura eelhindamise tulemusena langesid planeeringulahendusest välja Kuusalu 1, Kuusalu 2 ja Naage alad, sest ebasoodsat mõju kaitse-eesmärkidele ei olnud võimalik välistada.
- Kaevandustegevus mõjutab looduskeskkonda igal juhul. Mõju olulisus oleneb konkreetsest kohast, ala suurusest ja kasutatavast tehnoloogiast.
- Planeeringu koostamisel on olnud suur ja eetiline kaalutluskoht kuidas tasakaalustada elanike ja veel puutumatu looduskeskkonna vajadusi.
- Kõige olulisem keskkonnamõju tekib erinevate tegevuste koosmõjust, sest Harjumaa on juba enne teemaplaneeringu kehtestamist tihedalt asustatud ning siin toimub intensiivne majandustegevus.

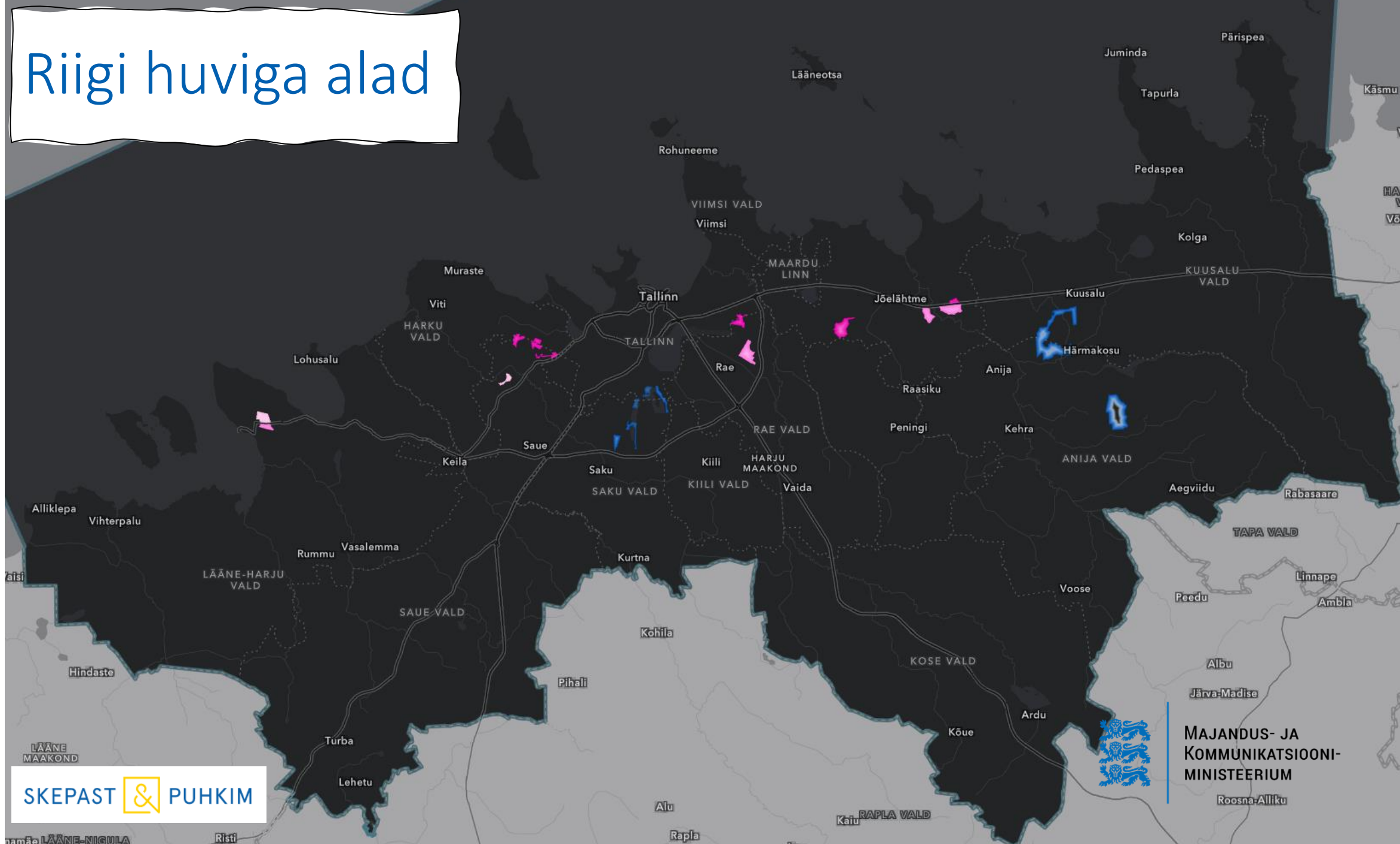
KSH peamised tulemused

- Inimesi häirib kaevandustegevuste ja materjali transportimisel tekkiv müra ja tolm isegi siis, kui kehtivad normid on tagatud. Häiringute leevendamiseks on planeeringus arvestatud 500 m puhvriga;
- KSH käigus analüüsiti alternatiivsete materjalide kasutamise võimalusi. Nendeks on: põlevkivi aheraine ja -tuhk, paekivisõelmed, ehitus- ja lammutusjätmed, kaevis- ja katend ning gneiss.
- **Siiski ei ole võimalik kaevandamisest tulenevaid materjale ja võimalusi täielikult asendada materjalide ringlussevõtu ja taaskasutusega, kuna pole teada ringmajandusest tulenevate alternatiivsete materjalide maht.**
- Teemaplaneeringu suure üldistusastme tõttu on ka suur osa leevendusmeetmetest pigem ettepanekud ja soovitused rakendamiseks maavarade kaevandamise ettevalmistamisel tehtavate tegevuste järgmistes etappides, mil teave kavandatava tegevuse kohta on täpsem. Meetmed võivad olla vabatahtlikud (nt ekspertide soovitused) või kohustuslikud läbi planeeringu tingimuste.

Riigi huviga alad 2024.a lõpp

Riigi huviga alad

SKEPAST & PUHKIM

MAJANDUS- JA
KOMMUNIKATSIOONI-
MINISTEERIUM

Roosna-Alliku

Teemaplaneering ja riigi huvi

- Teemaplaneeringuga määratud ja määratlemata aladel ning teemaplaneeringus määratlemata ehitusmaavarade puhul menetletakse maavara uurimise ja kaevandamise loa taotlusi üksikjuhtumitena vastavalt kehtivale õigusruumile ning praktikale võttes aluseks teemaplaneeringus toodud soovitusel.
- Teemaplaneeringus määratud alasid käsitletakse riigi huviga aladena kuid erandkorras on võimalik pöörduda maapõuseaduse alusel Vabariigi Valitsuse poole täiendava ülekaaluka riigi huvi hindamiseks.
- Maavara kaevandamisloa taotlemise menetluse protsessi ning riigi huvi, sh maavarade ruumilist planeerimist, käsitletakse maapõuseaduse väljatöötamiskavatsuses ja järgneval seaduse muutmise protsessis tervikuna.
- Teemaplaneering ei saa olla ainus ega kaalukaim põhjus, millele kohaliku omavalitsuse keeldumine maavara uuringu või kaevandamisloa andmisel tugineda võib. Teemaplaneering on maakonna ülene strateegiline dokument, mis ei võimalda kõiki kohalikke vajadusi ega tulevikus kavandatavate taristuobjekte põhjalikult ette planeerida.
- Riigi huvi on lisaks riigitaristu ehitamiseks vajalike materjalidega varustamine samuti ka kohaliku omavalitsuse ja kohaliku tööstuse vajaduste tagamine. Harju maakonnas kogu kaevandatavatest ehitusmaavarade kogusest tarbivad kohalikud omavalitsused ise ligikaudu 20-25%.

Harju maakonna ehitusmaavarade varustuskindlus

Ehitusmaavara liik	Keskmine vajadus ¹ , tuh m ³ /aastas	Kaevandataav varu ² , tuh m ³	Varustuskindluse tagatus ³ , aastat
Kõrge kvaliteediga lubjakivi	750	6017	8
Madala kvaliteediga lubjakivi	150	12264	82
Ehitusliiv	1100	26897	24
Ehituskruus	150	3970	26
Täitematerjal (liiv, kruus, paekivi)	1100	17731	16

Riigi huviga alad ja palju neid vaja on?

■ Kui suurtest kõrgema kvaliteediga lubjakivi aladest räägime ja mis ajavahemikust?

Kõrgemargilise lubjakivi varustuskindluse tagamiseks aastani 2050 ja võimalusel pikemalt on planeeringu eesmärk leida:

- Lääne regioonis kõrgema kvaliteediga lubjakivile minimaalselt **50 ha** (lisaks Harku karjääri laiendusele) ulatuses riigi huviga alasid. Vajadus kuni **6 miljonit m³ (11 miljonit m³)**;
 - Ida regioonis kõrgema kvaliteediga lubjakivile minimaalselt **100 ha** ulatuses riigi huviga alasid. Vajadus kuni **9 miljonit m³ (17 miljonit m³)**
- Planeeringuga määratakse suurem pindala alasid, kui varustuskindluse tagamiseks on vaja, kuna tõenäoliselt planeeringuga kavandatud aladest kõike kasutusele võtta ei saa.

Ettepanekud ja arvamus

Kokku laekus avaliku väljapaneku jooksul **37 ettepanekut**:

- **Riigiasutustelt 9** - Kliimaministeerium, Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, Muinsuskaitseamet, Terviseamet, Keskkonnaamet, Transpordiamet, Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus, Politsei- ja Piirivalveamet, Riigimetsa Majandamise Keskus.
- **Kohalikelt omavalitsustelt 12** - Jõelähtme Vallavalitsus, Saue Vallavalitsus, Nõmme Linnaosa Valitsus, Harku Vallavalitsus, Anija Vallavalitsus, Rae Vallavalitsus, Lasnamäe Linnaosa Valitsus, Saku Vallavalitsus, Maardu Linnavalitsus, Lääne-Harju Vallavalitsus, Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalamet, Kuusalu Vallavalitsus
- **Ettevõtetelt ja eraisikutelt 16**

Riigiasutuste ettepanekud

- **Kliimaministeerium** – müra normtasemete rakendamine maatulundusmaal, kumulatiivse müraga arvestamine, Männiku 5 ala kattumine kavandatava Rail Baltica trassiga
- **Regionaal ja Põllumajandusministeerium** – riigi huviga alade kattumine väärtusliku põllumajandusmaaga
- **Keskkonnaamet** – Natura eelhindamine, mõju kaitsealustele liikidele,
- **Transpordiamet** – väljaveoteede käsitus teemaplaneeringus
- **Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus** – Männiku 2 ala täpsustamine riigikaitsealustest huvidest lähtuvalt (Männiku harjutusväljaga kattumine)
- **Muinsuskaitseamet** – arheoloogiatundlikud alad ja nendega arvestamine
- **Terviseamet** – müra- ja vibratsiooni normide hindamisel tähelepanu vajavad aspektid ja soovitused häiringute leevendamiseks

Jõelähtme Vallavalitsuse seisukoht

Kõrge prioriteediga lubjakivi alade hulgast tuleks välja arvata

■ Jägala 3 ala

- kaitsmist vääriv looduskooslus, mille eelkõige muudavad väärtuslikuks metsastunud lited,
- puhke- ja virgestuspotentsiaaliga ala

■ Maardu III ala

- Vao alal, Rae raba alal, Jägala 2 alal ja Jägala 4 alal ning Jõelähtme valla poolt täiendavalt välja pakutud maaüksustel karjäärade avamise läbi on igal juhul tagatud Teemaplaneeringu eesmärkide saavutamise puutuvalt kõrgemargilise ehituslubjakiviga,
- ebamõistlik on Maardu III alal lubjakivi kaevandamise tõttu hävitada 46,5 ha väärtuslikku põllumaad, toidujulgeolek on prioriteetsem valdkond ehitusmaavarade kaevandamisega võrreldes,
- 127,5 ha ulatuses rohevõrgustiku hävitamine seab ohtu piirkonna rohevõrgustiku toimimise.

- Jõelähtme vallal ei ole vastuväiteid karjäärade avamisele **Jägala 2** ja **Jägala 4 aladel**

Rae Vallavalitsuse seisukoht

- **Perspektiivsed kaevandusalad ja mahud** - Ei ole arvestatud kõikide ehitusmaavaradega, mis Rae valla territooriumile jäävad sh kruusa leiukohtadega,
- Vajalik on juba olemasolevate kaevanduste alusel vähendada tulevaste kaevanduste ulatust ja keskkonnamõju - vähendada Harju maakonna osakaalu kaevandamises.
- **Mõju rohevõrgustikule** - Rae raba turbakaevandusalale riigi huviga ala määramine kahjustab oluliselt rohevõrgustiku toimimist.
- 500 m elamute puhvrite ulatumine Rae raba riigi huviga alale - **puhvrid ei ulatu riigi huviga alale, küll aga puhver ulatub kollase ala peale.**

Lasnamäe Linnaosa Valitsuse seisukoht

- Ei nõustu **Betooni tn 32, 32a, 32b, Betooni tn 34, 36 ja 57 kinnistutele** lubjakivikarjääri kavandamisega, kuna see on vastuolus Lasnamäe tööstusalade üldplaneeringuga.

Eraisik

- Esindatava omandis olev kinnistu jääb planeeringu kaasamise/mõjualasse ning on vahetus (ca 450 m) läheduses kavandatavale karjäärile.
- Lähtudes eeltoodust palun:
 - tunnistada Maardu III sobimatuks alaks kaevandustegevuse jaoks arvestades selle paiknemist asustusstruktuuris ja ümbritsevas elukeskkonnas;
 - või kavandada mõjualale kompensatsioonimeetmed, mis kataks väärtuse languse ja võimaldaks maa arendust võimalikust potentsiaalist lähtuvalt

MTÜ Vahtra Aed, Köögiviljaaianduse Ühistu Kadakas, Võerdla ja Ülgase külade aiandusühistud

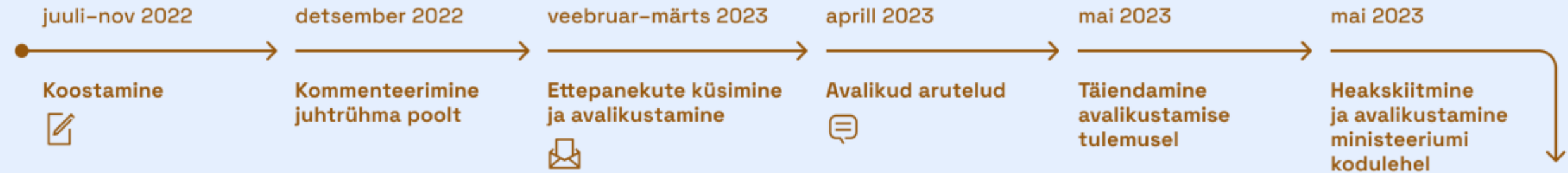
- Ühistu liikmetele kuuluvad kinnistud paiknevad **Maardu graniidimaardla piiranguvööndis**. Seoses sellega esitame järgmise ettepaneku:
- Palume teemaplaneeringu kehtestamisel arvestada järgnevaga:
 - Eemaldada piirangud elamute ehitamisele aiandusühistute maadel,
 - Lubada sihtotstarbe muutmine maatulundusmaast elamumaaks.

Eraisik

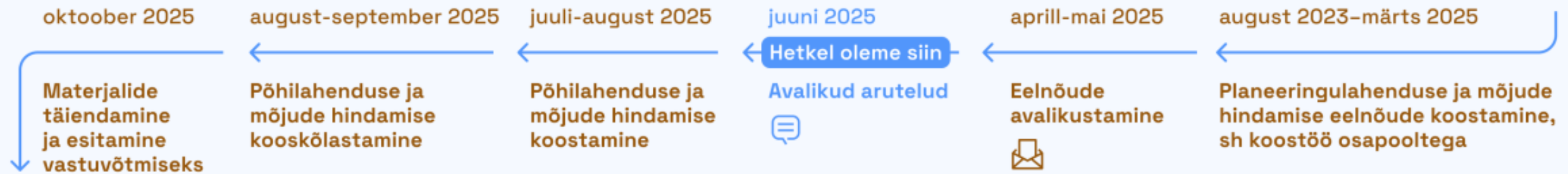
- Ringmajandust vaadeldakse kitsalt, vaid maavarade vaates, mitte ehitusjätmete taaskasutamise vaates,
- Ehitusjätmete taaskasutamine peab oluliselt leevendama uute karjääride avamise vajadust. Miks korrastatakse (täidetakse) karjääre ehitusjätmetega, millel võiks olla materjalina potentsiaal?

Harju maakonna maavarade teemaplaneeringu protsessiskeem

1. Planeeringu lähteseisukohtade ja mõjude hindamise väljatöötamise kavatsuse koostamine

2. Planeeringulahenduse koostamine

3. Planeeringulahenduse vastuvõtmine ja avalikustamine

